

Міністерство освіти і науки України
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Економічний факультет
Кафедра підприємництва, корпоративної та просторової економіки

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

ступінь освіти	бакалавр
галузь знань	07 Управління та адміністрування
спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
освітня програма	Підприємництво. Інтернет-трейдинг. Туристичний бізнес

Вінниця, 2021

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи для студентів СО «Бакалавр» за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, освітньої програми «Підприємництво. Інтернет-трейдинг. Туристичний бізнес». Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса. 2021. 32 с.

Розробники:

Трегубов О.С., к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки

Клочковська В.О., к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки

Костенюк Ю.Б., к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки

Олійник Л.В., к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки

Рекомендації містять характеристику етапів проведення дослідження за обраною темою, особливості розкриття тем різного типу, вимоги щодо структури, змісту курсової роботи, порядку оцінювання та захисту роботи, поради до виконання.

Рецензенти:

Таранич О.В., к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та поведінкової економіки

Шкурат М.Є., к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин

Методичні рекомендації затверджені на засіданні кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки

Протокол № 13 від «17» лютого 2021 р.

Завідувач кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки

_____ О.С. Трегубов

СХВАЛЕНО

Експерт з якості _____ О.Ю. Боєнко

© Трегубов О.С., 2021

© Клочковська В.О., 2021

© Костенюк Ю.Б., 2021

© Олійник Л.В., 2021

© ДонНУ імені Василя Стуса, 2021

ЗМІСТ

ВСТУП		4
РОЗДІЛ 1	ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	7
РОЗДІЛ 2	ВИБІР ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ	9
РОЗДІЛ 3	ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ І ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ	10
РОЗДІЛ 4	ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	16
РОЗДІЛ 5	ЗАХИСТ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	19
РОЗДІЛ 6	РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	21
ДОДАТКИ		24

ВСТУП

Курсова робота – це самостійне навчально-наукове дослідження студента. Під час написання курсової роботи здобувачі вищої освіти оволодівають навичками самостійного аналізу проблемних питань, засвоюють основні методи такого аналізу. Здобувачі навчаються: знаходити необхідний матеріал з літературних, статистичних, наукових джерел, електронних ресурсів, систематизувати його, робити висновки; методично й послідовно проводити дослідження обраного об'єкта.

Зміст усіх розділів курсової роботи має бути послідовно викладеним з точки зору розкриття ключових питань теми курсової роботи. Історичні й технологічні аспекти питань, що розкриваються, повинні сприяти більш глибокому розкриттю змісту теми та мають бути викладені стисло.

Мета написання курсової роботи – поглиблене вивчення окремих питань освітніх компонентів, представлення результатів дослідження у формі наукової роботи. Виконання курсової роботи неможливе без роботи з літературними, науково-дослідними, статистичними джерелами. Підґрунтям курсової роботи мають бути статистичні дані, отримані з офіційних джерел.

В процесі підготовки курсової роботи здобувач повинен:

обґрунтувати актуальність, розкрити зміст та сутність обраної теми дослідження, спираючись на отримані знання та аналіз самостійно опрацьованих джерел;

опанувати методику роботи зі спеціальною літературою, систематизації та узагальнення зібраного матеріалу;

провести критичний аналіз різних точок зору і виробити власну позицію вирішення проблеми;

по можливості оцінити практичний досвід, розробки, пропозиції і рекомендації з обраної теми;

виконати поставлені завдання щодо досліджуваного явища;

сформулювати та обґрунтувати висновки і рекомендації щодо суті проблеми;

дотримати вимоги щодо оформлення посилань на використані джерела і вимоги до загального оформлення курсової роботи.

Вирішення вище визначених завдань дозволить здобувачу повно і послідовно розкрити зміст обраної теми курсової роботи.

Виконання курсової роботи передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми «Підприємництво. Інтернет-трейдинг. Туристичний бізнес» спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК-3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК-5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

Спеціальні компетентності (СК):

СК-1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК-2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК-3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

СК-4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК-5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

СК-7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК-11. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних та управлінських задач.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН-1 - Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

ПРН-2 - Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН-3 - Мати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами.

ПРН-4 - Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН-5 - Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН-7 - Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати .

ПРН-8 - Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН-10 - Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.

ПРН-11 - Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

ПРН-12 - Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ПРН-13 - Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН-14 - Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН-15 - Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

ПРН-17 - Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

ПРН-19 - Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

ПРН-21 - Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ПРН-22 - Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи і комп'ютерні технології для виконання професійних завдання з організації діяльності з електронної (Інтернет) комерції.

ПРН – 23 - Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Головними об'єктами дослідження в курсовій роботі є: характеристика і аналіз господарської діяльності підприємств, функціонування ринків та галузей, макроекономічні процеси та з'ясування кола проблем і шляхів їх вирішення. На початку роботи над темою після попереднього ознайомлення з літературними джерелами необхідно скласти план (зміст). При складанні плану треба врахувати, які питання і в якій послідовності мають бути розглянуті при розкритті даної теми, виявити основні проблеми, яким повинні бути підпорядковані всі інші питання плану. У кожній темі план повинен сприяти реалізації її головної мети. План роботи і приблизний список літературних джерел здобувач вищої освіти узгоджує з науковим керівником. У подальшому в своїй роботі здобувач має дотримуватись термінів виконання курсової роботи.

Здобувач вищої освіти повинен самостійно підібрати необхідну літературу, нормативно-законодавчі акти, сучасні наукові дослідження з обраної теми, визначити основні проблемні блоки. Після самостійної роботи з начальною літературою, монографіями, періодикою та законодавчими актами він викладає результати дослідження у курсовій роботі.

За тематикою курсові роботи поділяються на декілька блоків. Відповідно до цього поділу розкриття змісту роботи має певні особливості.

У курсових роботах з дисципліни «Основи підприємницької діяльності» передбачається теоретичне дослідження обраної теми та практично-рекомендаційне його застосування (приклад змісту в Додатку А) або формулювання комерційної ідеї та розроблення бізнес-плану її реалізації (приклад змісту в Додатку Б). В першому варіанті тема роботи має бути актуальною для економіки країни, розвитку підприємництва взагалі, а сама робота повинна виконуватись на високому теоретичному рівні, мати дослідницький характер, практичну спрямованість. В другому варіанті здобувач освіти працює над вирішенням організаційно-економічних, фінансових та управлінських завдань, необхідних для започаткування бізнесу та впровадження комерційної ідеї. У процесі виконання курсової роботи здобувачі повинні максимально використати набуті теоретичні знання, виявити вміння поєднувати їх з практикою організації підприємницької діяльності, незалежно від форми організації бізнесу.

Курсова робота з «Мікроекономіки» є одним з видів індивідуальних завдань науково-дослідного характеру, який має на меті поглиблення, узагальнення і закріплення знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни «Мікроекономіка», та застосування їх при вирішенні конкретного завдання моделювання поведінки ринкових суб'єктів в ринковій економіці, здобуття вміння самостійно працювати з навчальною та науковою літературою (приклад змісту в Додатку В). Метою написання курсової роботи є:

- закріплення та поглиблене засвоєння програмного матеріалу з дисципліни «Мікроекономіка» в цілому та його окремих проблем зокрема;
- набуття навичок самостійного дослідження складних мікроекономічних явищ і процесів;
- навчання критичному аналізу першоджерел, монографій, збірників, періодичних видань;
- розвиток вміння логічно обґрунтовувати положення і висновки, що висуваються.

Курсова робота повинна бути виконана на високому теоретичному і практичному рівні. Здобувач повинен глибоко і всебічно висвітлити актуальні економічні проблеми мікрорівня, проаналізувати господарську діяльність підприємства, пояснити механізм прийняття раціональних рішень споживачами, фірмами, організаціями, обґрунтувати напрямки вдосконалення тих чи інших процесів і явищ. Глибокий критичний аналіз досліджуваної мікроекономічної проблеми дозволить виробити власні обґрунтовані пропозиції і рекомендації. Характерною особливістю економічного аналізу є яскраво виражена концептуальність, розбіжність поглядів по одній і тій самій проблемі. Тому в процесі написання курсової роботи необхідно критично осмислювати інформацію при толерантному сприйнятті різних підходів та перевіряти її достовірність, використовуючи словники, енциклопедичні видання, довідкову літературу тощо. В цьому випадку варто навести думки кількох авторів, дати критичну оцінку їх точок зору та одночасно викласти власні погляди з даного питання.

У курсовій роботі з «Просторової економіки» мають знайти відображення просторові аспекти організації господарства, соціально-економічні зміни, що відбуваються в суспільстві на сучасному етапі, нові підходи та структурні зрушення в економіці. Зміст усіх розділів має бути послідовно викладеним з точки зору розкриття ключових питань теми курсової роботи (приклад змісту в Додатку Г). Історичні й технологічні аспекти питань, що розкриваються, повинні сприяти більш глибокому розкриттю змісту теми. У роботі повинен міститись економічний аналіз. В заключному розділі роботи висвітлюються проблеми та перспективи, а також закордонний досвід подолання проблем.

Курсова робота з «Політичної економії» направлена на формування здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки (приклад змісту в Додатку Д). Курсова робота допомагає систематизувати отриманні знання та оволодіти первинними навичками проведення сучасних досліджень. Курсова робота покликана показати, як здобувач вищої освіти володіє методикою та технікою проведення самостійного дослідження, наскільки він уміє аналізувати, узагальнювати і формулювати висновки із

результатів дослідження, працювати з інформаційними, статистичними та літературними джерелами.

РОЗДІЛ 2

ВИБІР ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Здобувач вищої освіти обирає одну з наведених тем з числа запропонованих варіантів.

Після обрання теми необхідно подати на кафедру підприємництва, корпоративної та просторової економіки заяву (заповнити бланк), визначитись із керівником та узгодити з ним тему. Якщо здобувач не вибрав тему курсової роботи у встановлені терміни, керівником (завідувачем лабораторії) йому призначається тема курсової роботи на підставі примусового розподілу. Як виключення, здобувач може запропонувати іншу тему, пояснивши причини її зміни (за умови узгодження з керівником). Вибір (призначення) керівника і теми курсової роботи затверджується на засіданні кафедри.

Рекомендована тематика курсових робіт

«Основи підприємницької діяльності»

1. Проблеми розвитку підприємництва в Україні.
2. Еволюція системи франчайзингу в сучасних умовах
3. Державна регуляторна політика у сфері підприємництва
4. Кредитування та його роль в розвитку підприємництва
5. Нові напрями розвитку підприємництва в Україні
6. Розробка бізнес-плану створення селянського (фермерського) господарства
7. Розробка проєкту з соціального підприємництва
8. Розробка бізнес-плану створення інноваційного продукту
9. Розробка бізнес-плану торговельного підприємства
10. Розробка проєкту створення підприємства в сфері

«Мікроекономіка»

1. Мікроекономічний аналіз ринку праці.
2. Потреби та мотиви поведінки споживча.
3. Монополізм в сучасних умовах: причини та наслідки.
4. Оптимізація витрат, прибутку та обсягу виробництва фірми.
5. Діяльність фірми в умовах монополістичної конкуренції (на прикладі конкретного ринку).
6. Особливості поведінки сучасних фірм в умовах олігополії (на прикладі конкретного ринку).
7. Ринки капіталів та їх вплив на розвиток економіки країни.
8. Формування та розвиток ринку землі в Україні.
9. Малий бізнес в сучасній ринковій системі.
10. Формування взаємодії фірми та ринку.

«Просторова економіка»

1. Екологічні проблеми в Україні та світі: шляхи їх подолання.
2. Перспективні галузі «зеленої економіки» України.
3. Міграція населення України: причини та особливості.
4. Розвинені країни: особливості та специфіка економічних моделей розвитку.
5. Аналіз та оцінка демографічної ситуації в Україні.
6. Використання нетрадиційних джерел енергії в Україні: проблеми і перспективи.
7. Природно-ресурсний потенціал у просторі: їх економічна оцінка.
8. Характеристика сировинної бази промислового комплексу України.
9. Вплив COVID-19 на економіку країн світу: аналіз та перспективи.
10. Просторовий господарський комплекс, його структура та трансформація в умовах ринкової економіки.

«Політична економія»

1. Класифікація економічних систем суспільства: історія і сучасність.
2. Сутність сучасної системи економіки: принципи побудови структура, перспективи розвитку.
3. Безробіття в Україні: структура, динаміка і шляхи зниження.
4. Ринок праці (робочої сили) і методи його регулювання.
5. Необхідність і проблеми формування ринку землі в Україні: історія питання, соціально-економічні передумови і наслідки.
6. Сучасні теорії і моделі економічного зростання в розвинутих та країнах що розвиваються.
7. Ринкова система і соціальний захист населення: взаємозв'язок та протиріччя.
8. Зелена економіка: реалії, перспективи та межа зростання.
9. Основи державної антикризової політики та проблеми її реалізації.
10. Соціальна політика держави та її реалізація в Україні.
11. Глобалізація світової економіки: суть, форми прояву, роль окремих держав і транснаціональних корпорацій.
12. Високотехнологічна економіка країни: реалії та перспективи розвитку.

РОЗДІЛ 3

ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ І ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Враховуючи високі вимоги нормативних документів до виконання наукових робіт, необхідно неухильно дотримуватися порядку подання окремих видів текстового матеріалу, таблиць, формул та ілюстрацій, а також правил оформлення курсової роботи.

При написанні курсової роботи здобувач вищої освіти має обов'язково посилатися на авторів і джерела, з яких запозичив матеріали або окремі результати. У роботі необхідно стисло, логічно та аргументовано подавати

зміст і результати досліджень, уникати загальних слів, фраз, бездоказових тверджень, тавтології, використання ненаукового стилю.

Виконання курсової роботи, як один з етапів підготовки фахівців, повинно відповідати таким вимогам:

- робота має відбивати реальні процеси, що відбуваються в економіці країни;
- повинна бути актуальною, присвяченою дослідженням і розробкам, що відносяться до сучасних проблем ринкової економіки, галузей;
- мати елементи самостійного дослідження, виконаного здобувачем на основі аналізу навчальної і наукової літератури, нормативних документів, конкретного фактичного та статистичного матеріалу;
- містити пропозиції, що стосуються подальшого удосконалювання розвитку об'єкта дослідження, підвищення його ефективності;
- робота повинна бути виконана з використанням комп'ютерної техніки.

Результати теоретичної й аналітичної частини роботи оформлюються у вигляді конкретних висновків і пропозицій, що впливають зі змісту. У них здобувач повинний сконцентровано відобразити найважливіші теоретичні, методичні й прикладні питання теми.

Процес написання курсової роботи складається з декількох етапів:

1. Вибір теми курсової роботи, визначення її структури й об'єктів дослідження.
2. Робота зі спеціальною економічною літературою, нормативними актами за обраною темою.
3. Вивчення об'єкту дослідження, збір і аналіз статистичних даних.
4. Власне написання курсової роботи, її оформлення.
5. Захист курсової роботи (апробація результатів дослідження).

Структурними елементами курсової роботи є:

1. Титульний аркуш.
2. Зміст.
3. Вступ (обсягом 1-2 сторінки).
4. Основна частина, яка складається з трьох розділів, що мають по 3 підрозділи.
5. Висновки (обсягом 1-2 сторінки) – частина, яка містить короткі висновки за темою курсової роботи, викладені послідовно, відповідно до порядку розміщення відповідного матеріалу у роботі.
6. Список використаних посилань.
7. Додатки (за потреби).

Текст основної частини роботи розподіляють на розділи, підрозділи і пункти. Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту жирним шрифтом. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу жирним шрифтом. Текст продовжується з нового рядка. Крапку наприкінці заголовку розділу та підрозділу не ставлять. Перенесення слів у заголовках не допускається. Такі структурні частини

курсової роботи, як «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ» не мають порядкового номера.

Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу без виділення жирним шрифтом у підбір до тексту. Наприкінці заголовку пункту ставиться крапка.

Відстань між заголовком (за виключенням заголовка пункту) і текстом повинна дорівнювати 1 інтервалу. Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту в нижній частині аркуша, якщо після неї немає тексту розміщено лише один рядок тексту.

У загальний обсяг роботи не входять додатки та список використаних посилань. Однак, усі сторінки вказаних елементів роботи підлягають нумерації на загальних підставах.

Нумерація сторінок починається з титульного аркуша, але проставляється арабськими цифрами в правому верхньому куті аркуша тільки з третьої сторінки роботи – із вступу. Кожна структурна частина курсової роботи (вступ, розділи, висновки, список посилань, додатки) починається з нової сторінки. Назва всіх розділів та підрозділів повинна співпадати із назвами у змісті.

Зміст розміщується на наступній сторінці за титульним аркушем. У ньому послідовно перераховуються всі частини курсової роботи (вступ, назва кожного розділу і підрозділу, висновки, список використаних посилань, додатки). Навпроти кожної назви частини роботи вказують номер сторінки, на якій вона починається.

Вступ має бути обсягом 1-2 сторінки і розкривати сутність і стан науково-практичної задачі та її значущість. У ньому надається загальна характеристика роботи із обов'язковим розкриттям таких елементів як: актуальність, мета, задачі, об'єкт, предмет, методи дослідження. Вступ можна остаточно дописувати вже після виконання самої роботи, коли вже точно сформувався її зміст. Ця структурна частина курсової роботи має містити стисло викладену сутність всієї роботи, надавати уявлення про доцільність або недоцільність подальшого читання. Це підкреслює важливість інформації, яка повинна міститися у вступі.

Актуальність теми. Шляхом критичного аналізу і порівняння з відомими розв'язаннями науково-практичних задач обґрунтовуються актуальність і доцільність роботи для розвитку відповідної галузі економіки. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Достатньо декількома реченнями висловити головне – сутність науково-практичної задачі. При аргументації актуальності доцільно використовувати числовий матеріал – структурні та об'ємні економічні показники, темпи зростання тощо.

Мета і задачі дослідження. Мета дослідження відображає напрям дослідження і взаємопов'язана з назвою теми курсової роботи. Формулювати мету слід стисло з урахуванням того кінцевого результату, якого планується досягти для вирішення конкретного практичного або теоретичного завдання (проблеми). Для визначення мети доцільно використовувати слова: «класифікувати...», «обґрунтувати...», «узагальнити...» тощо.

Мета курсової роботи розкривається в *задачах*, які на теоретичному аналітико-прикладному і практичному рівні розкривають її зміст. Для визначення задач можна використовувати фразу: «для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні задачі:...» і формулювати їх, виходячи із пунктів плану, використовуючи дієслова:

- дослідити ...;
- вивчити....;
- узагальнити...;
- систематизувати...;
- визначити фактори впливу та складові;
- проаналізувати...;
- сформулювати напрямки щодо вирішення проблеми... тощо.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є суспільні відносини, діяльність, процес або явище, яке породжує проблему, або в якому спостерігається проблемна ситуація, обрана для вивчення. Проблема – це невідповідність між фактично існуючим і бажаним станом об'єкта дослідження в реальній дійсності.

Предмет дослідження. Предмет дослідження є вужчим, ніж об'єкт; вони співвідносяться між собою як часткове і загальне. Предмет дослідження – це тільки ті суттєві зв'язки та відношення, які підлягають безпосередньому вивченню в курсовій роботі, є головними, визначальними для конкретного дослідження. А тема курсової роботи, як правило, визначається предметом дослідження. Отже, предмет дослідження це те, що перебуває в межах об'єкта і визначає тему курсової роботи.

Методологія дослідження. Наводиться перелік використаних для досягнення поставленої в роботі мети дослідницьких методів і прийомів. Їх перелічення необхідно провадити без відриву від змісту роботи, коротко і змістовно визначаючи, що саме досліджувалося тим чи іншим методом, і які з результатів дослідження при цьому були отримані. Це дасть можливість переконатися у логічності й прийнятності вибору саме цих методів.

Основна частина (25-35 сторінок) курсової роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів. Кожний розділ починають з нової сторінки. Основному тексту кожного розділу може передувати передмова зі стислим описом обраного напрямку досліджень. Обов'язковим є послідовний розвиток теми, змістовний зв'язок розділів усієї роботи.

В розділах основної частини наводяться:

- огляд літератури за темою роботи і вибір напрямів досліджень;
- переказ загальної методики, основних підходів і методів досліджень;
- проведені теоретичні дослідження;
- розрахунки, результати виконаного аналізу у текстовому, графічному, табличному форматі;
- узагальнення результатів дослідження.

У першому розділі, який носить теоретичний характер і складається з трьох підрозділів, подається теоретичний аналіз та обґрунтування проблеми, що досліджується, розглядається її суть, значення, класифікаційні

характеристики, історія та сучасні тенденції предмета дослідження, методичні підходи тощо. Важливим на цьому етапі є огляд та вивчення літературних джерел, щоб з'ясувати, в якому стані в сучасній науці перебуває дана проблема, що досліджено вітчизняними та зарубіжними науковцями в цьому напрямі. Стисло, критично висвітлюючи наявні дослідження, здобувач називає ті питання, які залишилися невирішеними і, таким чином, визначає місце свого дослідження в розв'язанні проблеми. Після одержання даних за результатами аналізу джерел необхідно порівняти точки зору, які існують у класичній науці та практиці, висловити прихильність до тієї чи іншої точки зору з даної проблеми.

Теоретичний розділ не повинен бути компіляцією чужих думок, навіть за умов використання посилань. Грамотно зроблений огляд джерел передбачає зіставлення думок, методик, концепцій різних авторів, переказ і узагальнення основних положень. Використання підручників, навчальних посібників для написання курсової роботи має бути мінімальним (до 5 джерел). Зміст першого розділу повинен забезпечити теоретико-методологічну основу для написання наступних розділів роботи – другого розділу (аналітичного) і третього розділу (викладення висновків і рекомендацій). Обсяг першого розділу має становити 6-7 сторінок.

Другий розділ курсової роботи має аналітико-дослідницький характер і складається з трьох підрозділів. На основі аналізу статистичних та інших джерел інформації оцінюється стан об'єкта дослідження: подається загальна характеристика процесу, розглядаються позитивні і негативні сторони досліджуваної проблеми, досягнення і сучасні тенденції розвитку. Разом з тим, здобувач виявляє критичний підхід до аналізу проблеми, показує вміння побачити невикористані резерви. Для цього він складає таблиці, графіки, діаграми, картосхеми тощо, використовує економіко-статистичні методи, комп'ютерну техніку. Матеріали цього розділу повинні базуватися на вивченні діючого законодавства, інструкцій та інших нормативних матеріалів, на всебічному і глибокому аналізі статистичного і фактичного матеріалу.

Інколи великі за обсягом розрахунки не слід виконувати безпосередньо в тексті. Їх доцільно наводити у додатках. У тексті роботи повинні бути тільки результати, зведені у таблиці або подані як рисунки. Усі аналітичні розрахунки, таблиці, графіки, діаграми цього розділу мають супроводжуватися тлумаченням та висновками, які дозволяють визначити сутність і стан явищ та процесів, що досліджуються, розкрити їх особливості та тенденції розвитку, створити базу для виявлення позитивних результатів та проблем, невикористаних резервів удосконалення існуючої ситуації. Другий розділ повинен становити до 35% загального обсягу роботи сторінок.

У **третьому розділі**, наводяться конкретні висновки за результатами проведеного аналізу, рекомендації, пропозиції щодо усунення виявлених проблем, удосконалення предмета дослідження. Може наводитись порівняння з аналогічними процесами у інших країнах, наводиться приклад зарубіжного досвіду у вирішенні схожих проблем. Обов'язковим є узгодженість пропозицій з існуючими стратегічними планами, програмами, проектами

розвитку країни, регіону, галузі. Обсяг третього розділу має становити 6-7 сторінок.

Висновки (1-2 сторінки) необхідно зробити після закінчення трьох розділів. Вони мають містити викладення результатів дослідження, одержаних у попередніх розділах. Саме тут стисло наводяться більш важливі теоретичні положення, які містять формулювання розв'язаної проблеми; узагальнюються результати аналізу та діагностики предмета дослідження за визначеним напрямом дослідження, запропонованої методики і основних методів досліджень; подаються пропозиції щодо удосконалення показників розвитку, подолання виявлених проблем. Для формулювання висновків доцільно використовувати дієслова: «досліджено...», «вивчено...», «систематизовано...», «визначено фактори впливу та складові...», «проаналізовано...», «сформовано напрямки вирішення проблеми...» тощо.

Механічне списування тексту з книг, брошур, дисертацій, авторефератів, монографій, журнальних статей та інших матеріалів неприпустимі. Матеріали цих джерел студенти можуть використовувати у своїй роботі тільки після осмислення, критичного аналізу та оцінки, творчо переробивши в руслі курсової роботи. Слід звернути увагу, що на використане першоджерело обов'язково має бути посилання.

Додатки можуть розміщуватись за необхідності і включати матеріал, який необхідний для конкретизації теми курсової роботи, але включення його в основну частину перевантажуватиме її. Це можуть бути додаткові ілюстрації і таблиці, що через великий обсяг, специфіку викладу чи форму відображення не можуть бути внесені в основну частину курсової роботи (розмір яких формату А4 і більше). У додатки можна включати також картосхеми, таблиці, ілюстрації, схеми, діаграми, графіки, які відображають певні результати курсової роботи, детальні розрахунки економічного ефекту; ілюстрації допоміжного характеру, копії довідок (дипломів, сертифікатів) про апробацію матеріалів дослідження.

Кожний додаток повинен мати заголовок, який друкують вгорі малими літерами з першої великої симетрично до тексту сторінки. Над заголовком, але посередині рядка, друкують слово «ДОДАТОК». Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за виключенням літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь (українська абетка). Текст кожного додатка починають з наступної сторінки. Якщо в роботі є лише один додаток, то він позначається як «ДОДАТОК А».

РОЗДІЛ 4

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота оформлюється відповідно до вимог держаного стандарту України (ДСТУ 3008-2015). Обсяг курсової роботи – від 30 до 40 сторінок формату А4, набраних 14 кеглем шрифту Times New Roman через полуторний інтервал; з полями: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Абзацний відступ дорівнює 1,25 пт. Щільність тексту роботи

повинна бути однаковою (звичайною). До основного обсягу курсової роботи не входять додатки, перелік використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів курсової роботи підлягають суцільній нумерації.

Курсову роботу обов'язково слід проілюструвати графіками, діаграмами, картосхемами, таблицями, виконаними самостійно, відповідно до теми дослідження. *Курсова робота повинна мати не менше 3 таблиць, 4 рисунка (1 блок-схему, 1 графік, 2 діаграми) і обов'язковий аналіз по них.*

Дуже важливими для курсової роботи є статистичні дані. При наявності в роботі значного цифрового матеріалу його варто надавати у вигляді таблиці. Кожна **таблиця** повинна мати номер і назву, яку розміщують над таблицею, а також – посилання на джерело, на базі якого вона складена. Таблиці нумерують послідовно в межах розділу, без знаку «№». Номер таблиці складається з номера розділу та порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу). Назва таблиці повинна бути стислою і відбивати її зміст. Назву таблиці друкують з великої літери і розміщують над таблицею після номера, з абзацного відступу (*див. приклад оформлення*).

Приклад правильного оформлення таблиці:

Підприємство	Обсяг виробництва					
	Чавун		Сталь		Прокат	
	Обсяг, тис. т	Рівень до 2013 р., %	Обсяг, тис. т	Рівень до 2013 р., %	Обсяг, тис. т	Рівень до 2013 р., %
1	2	3	4	5	6	7
Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча	3469,4	108,2	4343,5	103,5	3333,4	107,9
«Азовсталь»	2979,8	100,3	3660,1	100,0	2932,8	99,5
Макіївський металургійний комбінат	684,4	67,0	827,2	70,7	653,3	71,7

Джерело: [27]

На всі таблиці – перед їх появою у тексті – повинні бути посилання. При посиланні на таблицю наводиться слово «табл.» або «таблиця» та її номер, наприклад: «відповідно до таблиці 2.1», «... див. табл. 3.2». У тексті після таблиць обов'язково повинні бути наведені коментарі, що їх пояснюють. Кожна таблиця повинна, переважно, розміщуватися на одній сторінці. При перенесенні таблиці на наступний аркуш в лівому куті такої сторінки варто написати «Продовження табл. ...». Таблиці, винесені в додатки, мають самостійну назву і нумерацію.

Таблиці – найпоширеніший вид викладення матеріалу, тим не менш, графічне зображення статистичного аналізу сприймається набагато легше, ніж таблиця.

Ілюстрації та їх оформлення. Всі ілюстрації (графіки, діаграми і картосхеми) називаються **рисунками**. Під ними пишеться слово «Рисунок» і номер. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, розділених крапкою. Наприклад, «Рисунок 3.2», тобто другий рисунок третього розділу. Далі (у цьому ж рядку, посередині) з великої літери пишеться назва зображення, яка має бути змістовною, вказується посилання на джерело (*див. приклад оформлення*). На всі рисунки – перед їх появою у тексті – повинні бути посилання. При посиланні на рисунок наводиться слово «рис.» або «рисунок» та його номер, наприклад: «на рисунку 2.1...», «... див. рис. 3.2». У тексті після рисунку обов'язково повинні бути наведені коментарі, що його пояснюють.

Ілюстрації бажано розміщувати так, щоб їх можна було розглядати, не повертаючи роботи, або у разі необхідності було зручно повертати роботу за годинниковою стрілкою. Креслення **графіків і діаграм** найчастіше виконується у програмі Excel.

Приклад правильного оформлення рисунку:

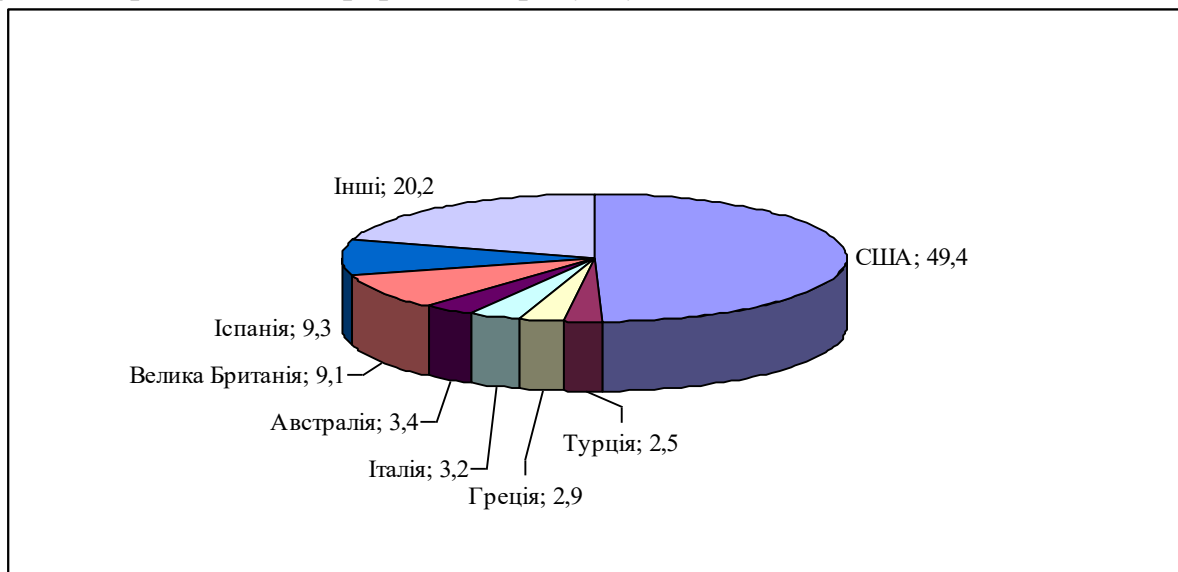

Рисунок 2.1– Найбільші імпортери капіталу, % [7, с.137]

При використанні формул необхідно дотримуватися певних правил. **Формули** виконуються за допомогою редактора формул. Порядкові номери позначають арабськими цифрами у круглих дужках біля правого поля сторінки, наприклад: (2.4) (четверта формула другого розділу). Пояснення значень символів та числових коефіцієнтів наводиться безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу та числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка з абзацного відступу, з вказівкою одиниці виміру. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки (*див. зразок оформлення*). Формули та

рівняння розміщують посередині сторінки симетрично тексту окремим рядком безпосередньо після тексту, у якому їх згадано. Між формулою і текстом робиться відступ – один рядок від попереднього й наступного тексту.

Приклад правильного оформлення формули:

Комплексні індекси конкурентоспроможності регіону ($ICRC_{j,k}$) формуються на основі множини стандартизованих індексів конкурентоспроможності регіону:

$$ICRC_{j,k} = \{ISRC_{d,k} \mid d = \overline{1, t_k}\} \quad (2.2)$$

де $ISRC_{d,k}$ – множина d-х стандартизованих індексів конкурентоспроможності n-го регіону;

t_k – кількість стандартизованих індексів конкурентоспроможності k-го регіону.

У курсовій роботі є обов'язковим використання кінцевих виносков (**посилань** у квадратних дужках), коли наводяться визначення, теоретичні положення і, особливо, – фактичний, статистичний матеріал. Наприклад: «...цей принцип призводить до найефективнішого і найбільш економічного поділу праці між різними регіонами [11, с. 78]».

Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в **додатках**, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: Таблиця А.2 – друга таблиця додатка А; Рисунок Б.3 – третій малюнок додатка Б; формула (В.1) – перша формула додатка В.

Приклад правильного оформлення додатка:

ДОДАТОК А
Приклад змісту курсової роботи

Список використаних посилань – елемент бібліографічного апарату, який містить опис використаних джерел і розміщується після висновків. Бібліографічний опис складають безпосередньо, беручи інформацію з друкованого твору або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків любых елементів, скорочення назв і т.п. Список використаних посилань має містити не менше 25 найменувань навчальної, наукової літератури, адрес режиму доступу до інтернет-ресурсів, з яких від 30 до 50% – за останні 5 років. Кількість опрацьованої навчальної літератури (підручники, навчальні посібники) може складати не більше третини від загального обсягу використаних посилань. Зразок оформлення списку використаних посилань наведено у Додатку И.

Обов'язковим є звернення за актуальною інформацією до сайтів профільних міністерств, асоціацій, міжнародних і громадських організацій.

Перед завершенням роботи її необхідно ретельно перевірити, щоб уникнути граматичних, синтаксичних, стилістичних помилок.

Курсові роботи із занадто малим списком використаних посилань, неакуратно або неправильно оформлені, без необхідної кількості таблиць і графічного матеріалу не будуть прийматися на перевірку для допуску до захисту, будуть повертатися здобувачам для доопрацювання.

РОЗДІЛ 5

ЗАХИСТ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота має бути здана на кафедру для реєстрації, перевірки та допуску до захисту не пізніше, ніж за 10 днів до початку залікової сесії. Науковий керівник протягом 10 робочих днів з дня здачі курсової роботи перевіряє її та готує в письмовому вигляді відзив (рецензію) на виконану здобувачем курсову роботу, бланк якої додається до роботи (Додаток Ж). Викладач у своїй **рецензії** аналізує якість виконання роботи, у відповідності із зазначеними критеріями; додержання термінів плану виконання курсової роботи здобувачем; ступінь досягнення мети і задач роботи; робить висновки про те, допускається або не допускається робота до захисту, вказує рекомендовану оцінку. Якщо робота не відповідає зазначеним у «Методичних рекомендаціях...» вимогам, вона повертається здобувачеві на повну або часткову переробку відповідно до зауважень керівника (перший відгук зберігається). Після повторного подання на кафедру робота рецензується тим же викладачем (за виключенням особливих обставин – тривалого перебування такого на лікарняному, часу відпустки, звільнення тощо). Після отримання позитивного відгуку (рецензії) здобувач одержує свою роботу, знайомиться з зауваженнями і готується до усного захисту.

Захист курсової роботи проводиться до початку екзаменаційної сесії – на заліковому тижні. Захист проводиться, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ДонНУ імені Василя Стуса», – комісією у складі не менше двох осіб з числа призначених керівників. Графік захисту курсової роботи (дата, час, місце захисту) встановлюється заздалегідь і розміщується на стендах факультету.

Під час захисту здобувач повинен протягом 5-7 хвилин розкрити основні положення теми і результати дослідження, супроводжуючи доповідь презентацією (6-8 слайдів), відповісти на зауваження, зазначені в рецензії керівника, та висвітлити наступні моменти:

- назва теми;
- мета і завдання дослідження;
- висновки і результати дослідження: ретроспектива, сучасний стан та тенденції.

Після завершення доповіді, здобувач повинен відповісти на запитання членів комісії.

Захищена курсова робота передається на зберігання в архів кафедри.

Критерії оцінювання курсової роботи

Оцінювання курсової роботи здійснюється за 100-бальною шкалою, яка складається з двох частин: виконання курсової роботи і її захисту.

Оцінювання виконання та захисту курсової роботи проводиться з урахуванням того, наскільки її автор самостійно, вчасно, якісно виконав роботу та впевнено і змістовно її захистив.

Загальна оцінка складається з таких елементів:

- формулювання актуальності проблеми, мети, задач, об'єкта, предмета – до 5 балів;
- ступінь взаємодії з керівником (вчасність, корегування, ініціативність і дисциплінованість) – до 10 балів;
- логічність викладення матеріалу у роботі – до 15 балів;
- наявність аналізу у динаміці, актуальних (нових) фактичних, статистичних, аналітичних даних – до 20 балів;
- наявність та якість ілюстративного матеріалу, не менше мінімальних вимог – до 10 балів;
- оформлення літератури та посилань на літературу – до 5 балів;
- оформлення тексту курсової роботи – до 5 балів.
- викладення матеріалу (доповідь) під час захисту, знання термінології, відповідь на питання – 0-20 балів;
- публікація матеріалів за темою курсової роботи – 10 балів.

Альтернативою захисту курсової роботи може бути апробація результатів дослідження за темою курсової роботи на конференції, що підтверджене сертифікатом (свідоцтвом) учасника.

Оцінювання проводиться відповідно до кредитно-модульної системи *ECTS*, за 100-бальною системою, яка включає оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». Кількість балів розподіляється за затвердженою в університеті шкалою (табл. 1):

Таблиця 1 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Рейтинговий показник	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Критерії оцінювання
90-100	5 (відмінно)	A	Відмінно
82-89	4 (добре)	B	Добре
75-81		C	
67-74	3 (задовільно)	D	Задовільно
60-66		E	
0-59	2 (незадовільно)	FX	Незадовільно

РОЗДІЛ 6 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

З дисципліни «Основи підприємницької діяльності»

1. Варналій З.С. Основи підприємництва: Навч. посібник. К.: Знання-Прес, 2016. 239 с.
2. Кісельов А.П. Основи бізнесу: Підручник. К.: Вища школа, 2016. 191 с.
3. Основи підприємництва: Підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.]; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Ж.: ЖДТУ, 2019. 492 с.
4. Гой І., Смелянська Т. Підприємництво. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 368 с.
5. Сизоненко В.О. Сучасне підприємництво: Підручник. К.: Вітер, 2015. 435 с.
6. Конкурентоспроможність підприємства: підручник / П. І. Юхименко, М. В. Вихор, Ю. С. Гринчук, Н. В. Коваль, Л. П. Хахула, О. І. Шемігон та ін.; за заг. ред. д. е. н., професора, академіка НААН України А. С. Даниленка. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 320 с.
7. Педько А. Основи підприємництва і бізнес культури: Навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 168 с.
8. Покропивний С.Ф., Колот В.М. Підприємництво: стратегія, організація, ефективність: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2012. 352 с.
9. Юхименко П.І. Конкурентоспроможність підприємства. К.: ВНЛ, 2020. 320 с.
10. Зінчук Т. О., Усюк Т. В., Левківська Л. М. Практичний посібник з організації та ведення бізнесу на сільських територіях. К., 2020. 357 с.

З дисципліни «Мікроекономіка»

1. Гронтковська Г., Косік А. Мікроекономіка. Практикум. 3-тє вид., К.: Центр навчальної літератури, 2017. 418 с.
2. Дружиніна В.В. Мікроекономіка: навч. посіб. Харків: Друкарня Мадрид, 2015. 254 с.
3. Кулішов, В.В. Мікроекономіка: основи теорії і практикум: навчальний посібник. 3-є видання. Львів: «Магнолія-2006». 2019. 254 с.
4. Оверченко В. І., Мажак З. М., Софій М. І. Мікроекономіка: навч. посібник. Івано-Франківськ, «Лілея-НВ». 2015. 348 с.
5. Панчишин С. М. та ін. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. – 3-тє вид., виправл. та доп. Л. : Апріорі, 2017. Кн. 1: 567 с.
6. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Ігнатюк А.І., Слухай С.В. Мікроекономіка. Практикум: Навчальний посібник. 3-тє вид., стереотип. К.: Знання, 2012. 491с.
7. Мікроекономіка. Навчальний посібник за ред. В.В. Козюка, Р.М. Березюка, О.П. Шиманської. Тернопіль, 2011. 495 с.

З дисципліни «Просторова економіка»

1. Стадницький Ю. І., Комарницький І. М., Товкан О. Е. Просторологія: словник-довідник. Львів: Априорі. 2010. 422 с.
2. Стадницький Ю. І., Бакушевич І. В., Стадницька Ю. Ю. Просторова економіка: навч. посіб. Тернопіль: ТІСІТ. 2011. 400 с.
3. Дадашев Б.А. Регіональна економіка. Видавництво Центр навчальної літератури. 2017. 202 с.
4. Берданова О. В., Вакуленко В. М., Валентюк І. В., Ткачук А. Ф. Стратегічне планування розвитку об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. Київ. 2017. 121с.
5. Ресурсне забезпечення об'єднаної територіальної громади та її маркетинг: навч. посіб. [Г. А. Борщ, В. М. Вакуленко, Н. М. Гринчук, Ю. Ф. Дехтяренко, О. С. Ігнатенко, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук, В. В. Юзефович]. Київ. 2017. 107 с.
6. Регіональна економіка та природокористування: навч. посібник для студентів вищ. навч. закл.: рек. МОНУ. За ред. А. П. Голікова. 2-ге вид. Київ: Центр учбової літератури. 2011. 352 с.
7. Регіональна економіка: підручник затв. МОНУ. За ред. Є. П. Качана. Київ: Знання, 2011. 670 с.

Законодавчі акти

1. Про місцеве самоврядування в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР. Відом. Верховної Ради України. 1997. № 24. с. 379–429.
2. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України». – Закон України від 2000 року.
3. Про стимулювання розвитку регіонів: Закон України від 08.09.2005 р. № 2850-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 51. Ст. 548.
4. Про затвердження Порядку розроблення, проведення моніторингу та оцінки реалізації регіональних стратегій розвитку. Постанова Кабміну України, 2011.

З дисципліни «Політична економія»

1. Дзюбик, С.Д. Основи економічної теорії: Навч. посіб. / С.Д. Дзюбик, О.С. Ривак. 3-тє вид., переробл. і доповн. К.: Знання, 2014. 423 с.
2. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Політекономія : навчальний посібник / Мацелюх Н. П., Максименко І. А., Теліщук М. М. та ін. - Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 270 с. (Серія «На допомогу студенту» УДФСУ, т. 20).
3. Економічна теорія. Національна економіка: підручник / за ред. В. М. Тарасевича, В. Я. Швеця, Ю. І. Пилипенко та ін. К.: Знання, 2012. 270 с.
4. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова . Х.: ХНУМГ, 2014. 290 с.

5. Економічна теорія: навч. посібник / Н.Г. Ушакова, Н.А. Гебер, І.І. Помінова та ін. Харків: ХДУХТ, 2015. 241 с.
6. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / за ред. В.Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. 9-те вид., доповн. К.: Знання, 2014. 710 с.
7. Зайцев Ю. К. Теоретико-методологічні проблеми становлення сучасної політичної економії / Ю. К. Зайцев, О. М. Москаленко // Економічна теорія. 2015. № 4. С. 54-61.
8. Кулініч, О. А. Економічна теорія: навч. посібник / О.А. Кулініч, Н.М. Зарецька, О.В. Нікітіна; Харк. держ. ун-т харч. та торгівлі. Харків: ХДУХТ, 2016. 200с.
9. Мартин О. М. Основи економічної теорії: навчальний посібник / О .М. Мартин, А. І. Харчук. Львів: ЛДУ БЖД, 2014. 308 с.
10. Основи економічної теорії. Практикум. Навчальний посібник. / Лисенко С.М., Ляшок Я.О. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 268с.
11. Політична економія: навч. посібник / Ларіна Я.С., Фомішин С.В. Херсон: Олді-плюс, 2016. 504с.
12. Політекономія: навч. посібн. / Г.Г. Старостенко, Н.В. Мірко. Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2015. 450 с.
13. Помінова І.І. Політична економія: навч.-метод. посібник / І.І. Помінова. Харків: ФОП Іванченко І.С. 2016. 268 с.
14. Семенко В.М. Економічна теорія: Політекономія: Навч. пос. / В.М. Семенко, Д.І. Коваленко. 2-ге вид., переробл. і доповн.: «Центр навчальної літератури», 2019. 428 с.
15. Сірко А. В. Економічна теорія. Політекономія: навч. посіб. / А. В Сірко. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 416 с.
16. Ушакова Н. Г. Економічна теорія. У двох частинах. Частина II: навчальний посібник / Н.Г. Ушакова, О.А. Кулініч, Л.М. Зарецька. Харків: МОНОГРАФ, 2018. 220 с.

ДОДАТОК А
Приклад змісту курсової роботи з дисципліни
«Основи підприємницької діяльності»
(практично-рекомендаційне дослідження)

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1 ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ

1.1 Значення підприємницької діяльності в економіці країни

1.2. Правова основа підприємницької діяльності

1.3. Принципи та умови здійснення підприємницької діяльності

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ РОЗВИТКУ
 ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

2.1 Аналіз динаміки підприємницької діяльності в Україні

2.2 Проблеми розвитку підприємництва, зумовлені економічною
 кризою

2.3 Порівняльний аналіз сучасного стану розвитку підприємництва в
 Україні та інших країнах.....

РОЗДІЛ 3 ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В
 УКРАЇНІ

3.1 Стимулювання розвитку підприємництва

3.2 Державна регуляторна політика в сфері підприємництва

3.3 Антикризове управління та підприємництво

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

ДОДАТКИ

ДОДАТОК Б
Приклад змісту курсової роботи з дисципліни
«Основи підприємницької діяльності»
(формулювання комерційної ідеї та розроблення бізнес-плану її
реалізації)

ЗМІСТ

ВСТУП	
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗРОБКИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ	
БІЗНЕС-ПЛАНУ	
1.1 Сутність процесу бізнес-планування	
1.2 Особливості обґрунтування бізнес-ідеї	
1.3 Структура бізнес-плану та етапи його розробки	
РОЗДІЛ 2 ОБґРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ СКЛАДАННЯ БІЗНЕС-	
ПЛАНУ ВИПУСКУ НОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА (НА	
ПРИКЛАДІ ТОВ «ІСКРА»)	
2.1 Характеристика діяльності підприємства	
2.2 Аналіз окремих аспектів діяльності підприємства	
2.3 Результати досліджень щодо випуску нової продукції	
підприємства	
РОЗДІЛ 3 РОЗРОБКА БІЗНЕС-ПЛАНУ ВИПУСКУ НОВОЇ ПРОДУКЦІЇ	
ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ІСКРА»)	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ	
ДОДАТКИ	

ДОДАТОК В
Приклад змісту курсової роботи з дисципліни
«Мікроекономіка»

Тема: Граничний аналіз виробничих витрат підприємства

ЗМІСТ

ВСТУП	
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА	
1.1 Економічна сутність та класифікація витрат підприємства	
1.2 Взаємозалежність витрат підприємства	
1.3 Витрати та ефективний розмір підприємства	
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ ПРАТ АВК	
2.1 Характеристика виробничої діяльності підприємства	
2.2 Динаміка витрат в короткостроковому періоді діяльності підприємства	
2.3 Граничний аналіз витрат виробництва	
РОЗДІЛ 3 РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОПТИМІЗАЦІЇ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА ПРАТ АВК	
3.1 Закордонний досвід оптимізації виробничих витрат	
3.2 Визначення оптимального обсягу виробництва за допомогою моделі MRMC	
3.3 Шляхи досягнення економії на масштабах виробництва	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ	
ДОДАТКИ	

ДОДАТОК Г
Приклад змісту курсової роботи з дисципліни
«Просторова економіка»

Тема: Аналіз та оцінка демографічної ситуації в Україні

ЗМІСТ

ВСТУП	
РОЗДІЛ 1 ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕМОГРАФІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ	
1.1 Сучасний стан демографічної ситуації	
1.2 Природний та механічний рухи населення	
1.3 Особливості розселення населення та розміщення продуктивних сил	
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ДЕМОГРАФІЧНОЇ СИТУАЦІЇ УКРАЇНИ	
2.1 Склад та трудовий потенціал населення економічних районів України	
2.2 Аналіз природного руху та міграції населення країни	
2.3 Порівняння демографічної ситуації України та країн ЄС	
РОЗДІЛ 3 ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИКИ РОЗВИТКУ ДЕМОГРАФІЧНОЇ СИТУАЦІЇ УКРАЇНИ	
3.1 Демографічні проблеми України на сучасному етапі	
3.2 Зарубіжний досвід подолання основних демографічних проблем	
3.3 Основні напрямки подолання кризи в країні та державної політики щодо вирішення демографічної ситуації в Україні	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ	
ДОДАТКИ	

ДОДАТОК Д
Приклад змісту курсової роботи з дисципліни
«Політична економія»

ЗМІСТ

ВСТУП.....
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ
1.1 Основні класичні теорії міжнародної торгівлі
1.2 Сучасні теорії міжнародної торгівлі
1.3 Інструменти державного регулювання міжнародної торгівлі
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ В СИСТЕМІ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА
2.1 Аналіз міжнародної торгівлі у світі та сучасні тенденції її розвитку.....
2.2 Оцінка стану зовнішньої торгівлі України
2.3 Дослідження інших форм торговельного співробітництва
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗШИРЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ
3.1 Перспективні напрями співробітництва України у сфері міжнародної торгівлі
3.2 Напрямки та перспективи розвитку міжнародної електронної торгівлі
3.3 Пропозиції щодо розвитку торгово-економічних відносин України у рамках інтеграційних об'єднань
ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ
ДОДАТКИ

ДОДАТОК Е

Зразок оформлення титульного аркуша курсової роботи

Міністерство освіти і науки України
 Донецький національний університет імені Василя Стуса
 Економічний факультет
 Кафедра підприємництва, корпоративної та просторової економіки

КУРСОВА РОБОТА

Тема: « _____ »

Виконав:

Студент _____ курсу
 _____ форми навчання

Групи _____

Спеціальності _____

Освітньої програми

ПІБ

Науковий керівник:

Прізвище, ініціали, науковий ступінь,
 вчене звання

Оцінка:

_____ (балів)

_____ (ESTC)

_____ (національна)

Члени комісії:

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

ДОДАТОК Ж
Рецензія на курсову роботу

Здобувача вищої освіти ____ курсу _____ групи

(прізвище, ім`я , по батькові)

На тему _____

Актуальність теми

Самостійність роботи

Недоліки та позитивні риси

Загальний висновок

Науковий керівник

(посада, місце роботи, вчене звання, ступінь)

(прізвище, ім`я , по батькові)
" _____ " _____ 202_ р.

(підпис)

(дата)

ДОДАТОК И
Приклади оформлення бібліографічного опису
списку використаних посилань

КНИГИ

Однотомні видання

Один автор

Федорова Л.Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті - 1910-ті рр. Київ, 2013. 373 с.

Два і більше авторів

1. Zhovinsky E.Ya., Kryuchenko N.O., Paparyha P.S. Geochemistry of Environmental Objects of the Carpathian Biosphere Reserve. Kyiv, 2013. 100 p.

2. Людський розвиток в Україні: трансформація рівня життя та регіональні диспропорції: у 2-х т.: кол. моногр. Київ, 2012. 436 с.

Без автора

Збірники

Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464 с.

Матеріали конференцій, з'їздів, тези доповідей

Физика импульсных разрядов в конденсированных средах. Материалы XVI Международной научной конференции (19-22 авг. 2013, г. Николаев). Николаев, 2013. 253 с.

Багатотомні видання

Енциклопедія історії України: у 10 т. Київ: Наук. думка, 2013. Т. 10. 784 с.

ІНШІ ВИДАННЯ

Каталоги

Національна академія наук України. Анотований каталог книжкових видань 2008 року. Київ: Академперіодика, 2009. 444 с.

Препринти

Панасюк М.І., Скорбун А.Д., Сплошной Б.М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС; 06-1).

Авторські свідоцтва

А.с. 1007970 ССРСР, МКИЗ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В.С. Ваулин, В.Г. Кемайкин (СССР). № 3360585/2508 ; заявл. 23.11.81 ; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.

Патенти

Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G 21H3/00. № 200701472 ; заявл. 12.02.07 ; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.

Автореферати дисертацій

Старовойт С.В. Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918-1933 рр. : автореф. дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2003. 20 с.

Стандарти

ДСТУ 3017-95. Видання. Основні види. Терміни та визначення. Київ, 1995. 47

с.

Рецензія

Касьянов Г. Глобальна еволюція людства: культурно-цивілізаційний вимір. *Вісн. Кн. палати*. 2001. № 12. С. 14-15.

Рец. на кн.: Шейко В. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець ХІХ — початок ХХ ст.): монографія: у 2 т. Харків, 2001. Т. 1. 520 с. ; т. 2. 400 с.

ЧАСТИНА ВИДАННЯ

Стаття із журналу, збірника, розділ книги

Незалежно від кількості авторів у позатекстовому переліку бібліографічних посилань (списку літератури)

1. Яцків Я.С., Радченко А.І. Про ефективність видання наукових журналів в Україні. *Вісн. НАН України*. 2012. № 6. С. 62-67.

2. Назарчук З.Т. Дифракция Е-поляризованных электромагнитных волн на цилиндрическом экране с сечением в виде ломаной кривой. *Волны и дифракция*. Тбилиси, 1985. Кн. 1. С. 507-511.

3. Скальський В.Р. Становлення методу акустичної емісії в установах Західного наукового центру. *Теорія і практика раціон. проектування, виготовлення і експлуатації машинобуд. конструкцій*: Праці 2 міжнар. наук.-техн. конф. (Львів, 11-13 лист. 2010). Львів, 2010. С. 9-10.

Незалежно від кількості авторів у підрядковому бібліографічному посиланні (посторінкових примітках)

за умови, що в основному тексті на цій сторінці написано: "У статті Я.С. Яцківа, А.І. Радченко "Про ефективність видання наукових журналів в Україні" ¹ опис можна подати в такому вигляді (п. 4.9 вказаного стандарту):

¹ *Вісн. НАН України*. 2012. № 6. С. 62-67.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ ВІДДАЛЕНОГО ДОСТУПУ

Опис ресурсу загалом

Наукові публікації і видавнича діяльність НАН України. Київ, 2007. URL: <http://www.nas.gov.ua/publications> (дата звернення: 19.03.2014).

Опис частини електронного ресурсу у позатекстовому переліку бібліографічних посилань (списку літератури)

Garfield E. More on the ethics of scientific publication: abuses of authorship attribution and citation amnesia undermine the reward system of science. *Essays of an information scientist*. URL: <http://www.garfield.library.upenn.edu/essays/v5p621y1981-82.pdf> (Last accessed: 16.04.2013).

Опис частини електронного ресурсу у підрядковому бібліографічному посиланні (посторінкових примітках)

за умови, що в тексті наведено бібліографічні відомості, які дозволяють документ ідентифікувати (його назву і прізвища авторів, рік випуску) (п. 5.3.6):

* URL: <http://www.garfield.library.upenn.edu/essays/v5p621y1981-82.pdf> (Last accessed: 16.04.2013).